

Brochure houdt gedachtegoed stichting tegen het licht

Signaal aan HeartCry

Ze rekenen zich tot de „klassieke achterban” van de Stichting Reformatorisch Appel (SRA), sinds kort Stichting HeartCry. De „koerswijziging” die de stichting de laatste jaren ondergaat, baart hen echter zorgen. In een brochure zetten de christelijke gereformeerde predikanten ds. C. P. de Boer en ds. A. Huijgen hun bezwaren uiteen. Tijd voor een gesprek mét elkaar.

A. de Heer

Het is niet voor het eerst dat er kanttekeningen worden geplaatst bij de activiteiten van de (voormalige) SRA – niet te verwarren met de SRB (Stichting Reformatorische Bezinningsavonden). Recent nog, in een interview met de GezinsGids, uitte dr. P. de Vries – ooit spreker op de eerste SRA-jongerenavond – zijn zorgen. Eerder, in 2006, merkte de hersteld hervormde predikant in een opiniestuk in deze krant al op dat bij HeartCry (toen nog een aparte stichting) „alles draait om de heiligmaking.”

Onlangs verscheen onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad van de christelijke gereformeerde kerk (cgk) te Werkendam een brochure waarin het gedachtegoed van HeartCry kritisch tegen het licht wordt gehouden. De publicatie – te vinden op de website van de cgk in Genemuiden – bestaat uit twee delen, geschreven door achtereenvolgens ds. A. Huijgen, predikant te Genemuiden, en ds. C. P. de Boer, predikant te Werkendam. „In beide stukken wordt niet alleen het tekort van HeartCry aangewezen, maar ook het tegoed van de Schrift en de belijdenisgeschriften onder de aandacht gebracht”, meldt het voorwoord.

Nood

Tijd voor een gesprek – met ds. De Boer en ds. Huijgen aan de ene kant van de tafel en A. C. (Arjan) Baan en J. T. (Jacques) Brunt aan de andere. Brunt, lid van de Hersteld Hervormde Kerk, is voorzitter van Stichting HeartCry; Baan, kandidaat binnen de Protestantse Kerk in Nederland, is –onbetaald– directeur.

Dat de vier tegenover elkaar zitten, wil niet zeggen dat ze elkaar nergens in kunnen vinden. „We hebben allebei huiswerk meegekregen”, constateert ds. Huijgen aan het einde van het ruim twee uur durende onderhoud. „Ik vond het mooi om te merken”, zegt ook Brunt, „dat er niet wordt getwijfeld aan onze intenties. Dat we samen de nood proeven, en samen verlangen naar een opwekking.”

HeartCry wil, zo blijkt uit haar visiedocument (februari 2008), een „brede beweging vormen”, met als doel „geestelijke verdieping” en „bewustwording van de noodzaak van opwekking.” Daartoe organiseert ze onder andere conferenties, jongerenavonden en cursussen en geeft ze leertuur uit.

Anders dan eerder de SRA heeft Stichting HeartCry de zogenoemde Drie Formulieren van Enigheid niet in de grondslag opgenomen. Ze koos ervoor om haar grondslag, „met die van de Reformatie, kernachtig te formuleren: Sola Scriptura, Sola Gratia, Sola Fide, Solus Christus en Soli Deo Gloria.”

Ds. Huijgen: „De SRA had ’reformatorisch’ in haar naam staan, HeartCry –hartenkreet– niet. Dat roept vragen op.”

Baan: „We willen van harte op reformatorische grondslag staan.”

Ds. Huijgen: „Ik ben blij dat te horen. Op RefoWeb staat een persbericht waarin je zoiets zegt als dat je „niets tegen” de gereformeerde belijdenisgeschriften hebt. Maar als ik tegen mijn vrouw zou zeggen dat ik niets tegen haar heb, nou ja...”

Brunt: „We zien zeker de waarde van de belijdenisgeschriften. Maar we beschouwen ze wel als iets dynamisch, niet als iets statisch. Hoe functioneren ze in de praktijk? Daar gaat het om.”

Baan: „Precies: hoe functioneren bepaalde leerstellingen in het theologisch debat? Wat wij steeds zien, is: zodra je vanuit de indicatief van de heiligmaking –in Christus zijn we heilig– de imperatief –de daadwerkelijke aansporing tot heilig leven– benadrukt (vergelijk 1 Kor. 1:30 en Hebr. 12:14) krijg je te horen: ja, maar we blijven wel arme zondaren. Alsof dat een verontschuldiging kan zijn!”

Ds. Huijgen: „Toch zien wij bij de SRA, nu HeartCry, een aantal ontwikkelingen die de gereformeerde belijdenis te buiten gaan of daar ten minste op gespannen voet mee staan. Dan denk ik vooral aan de manier waarop jullie, zo ongeveer sinds 2004, zijn gaan spreken over de heiliging, onder invloed van met name de Zuid-Afrikaanse predikant ds. E. Maritz. De lijnen die hij trekt, de nadruk die hij legt op het „overwinningseven”, zijn duidelijk andere dan in de gereformeerde belijdenis.

Neem ook het punt van de zonde. Bij jullie ligt vooral de focus op de zonde die je dóét. Het wordt pas zonde als je wilt. Maar onze wil is toch ook aangetaat door de zonde? En er is toch ook zoiets als zonde van nalatigheid? Of hoogmoed?”

Ds. De Boer: „Ds. Maritz gaat hier uit van Jakobus 1:14 en 15. Maar hij zegt er wel bij: „Als mijn exegese on-

juist is, vervalt mijn theorie.” Ik ben ervan overtuigd dat zijn exegese juist is. Wat doen jullie daarmee?”

Baan: „Ik denk dat dit een punt is die we eens goed moeten doordenken.”

Ds. Huijgen: „Kijk, de klassieke achterban van de SRA –dr. P. de Vries, maar ook wij– constateert dat jullie steeds verder wegrocen van waar je bent begonnen. Met deze brochure hebben we dat signaal willen afgeven.”

Hoe zijn de reacties tot dusver?

Ds. Huijgen: „Ik ben wel blij met de reacties. Veel mensen zeggen: „Ik had soms toch een wat onbestemd gevoel bij HeartCry. Nu kan ik het benoemen.” Maar, misschien krijgen wij vooral zulke reacties, en horen jullie wel heel andere.”

Ds. De Boer: „Op dit moment staat de teller van bestelde brochures op zo’n duizend. Dat geeft toch wat aan. Ik weet ook dat verschillende kerkenraden zich hiermee bezighouden. Er dient zich namelijk écht een stuk nood aan: jongeren die met de boodschap van het overwinningseven psychisch in de knoop raken.”

Baan: „Dit vind ik echt te kort door de bocht! Alsof overwinning over zonden een on-Bijbels thema zou zijn en mensen depressief maakt.”

Brunt: „Het is inderdaad zo dat dit soort reacties vooral bij u terecht komt. Wij horen ook heel andere. Ik zou voorbeelden kunnen noemen van predikanten die in de gereformeerde traditie willen staan, maar die toch zeggen: Sommige zaken zijn in de loop van de tijd ondergesneeuwd geraakt.”

Ds. Huijgen: „Ik ben toch wel benieuwd wat jullie nu van de brochure vinden.”

Baan: „Het eerste deel geeft in elk

geval een eerlijker beeld dan de artikelen die eerder in de Werkendamse kerkbode hebben gestaan. Ds. Maritz heeft ook gezegd dat hij vindt dat juldie een goede poging hebben gedaan om zijn theologie te typen.

De exegese van Romeinen 6 in het tweede deel vind ik niet gereformeerd. Het gaat in Romeinen 6 niet om rechtaardigmaking, maar om heiligmaking.

En om te zeggen dat de boodschap van HeartCry charismatisch is... Daar waarschuwen we juist tegen!”

Ds. Huijgen: „Maar het overwinningseven, zoals ds. Maritz dat leert?”

Baan: „Overwinningseven... ik vind dat eigenlijk een vervelende uitdrukking. Romeinen 6:14, kanttekening 40, laat zien dat Gods Geest ons de kracht geeft om de zonde met zijn begeerten tegen te staan en te overwinnen. Het is dus een puur Bijbelse notie. Romeinen 8:29: Wij zijn uitverkoren om het beeld van Gods Zoon gelijkvormig te worden.”

Brunt: „Het gaat om de gezindheid die in Christus Jezus is. Kijk, HeartCry is destijds opgericht nadat een aantal mensen, mede door de SRA-avonden, tot geloof was gekomen. Zij vroegen zich af: Hoe nu verder? Zij verlangen naar toerusting en nader onderwijs.”

Ds. Huijgen: „Maar, behalve een opstanding van de nieuwe mens is er toch ook een afsterven van de oude mens? Hoe zien jullie dat dan?”

Baan: „Jullie focussen heel erg op Romeinen 7. Wat ik zou willen, is dat we met elkaar eens fundamenteel gaan nadenken over wat Romeinen 6-8 ons te zeggen heeft. Ik kreeg een keer een briefje van iemand waarop stond: Onze vaders hebben beleiden dat we moeten sterven in plaats van streven. Bij Calvijn zocht ik vervolgens eens op hoe vaak bij hem het

woord “streven” voorkomt: 530 keer.”

Ds. Huijgen: „En sterven?”

Baan: „Natuurlijk, dat ook. Maar ik bedoel: als we in gesprek zijn, moeten we wel eerlijk onderzoek doen naar wat de vaders echt gezegd hebben.”

Gaat HeartCry er misschien toch niet te gemakkelijk van uit dat alle 1200 mensen op een conferentie in Ambt Delden „tot geloof” zijn gekomen?

Ds. De Boer: „Toen ik aan iemand die er ook was geweest, vroeg hoe het was, zei ze: „Het was hemels. Meer dan 90 procent van de bezoekers was een kind van God.””

Brunt: „Op het moment dat er op zo’n conferentie een jongen naar me toe komt die vraagt: „Nu mag ik me door genade een kind van God weten, maar hoe nu te staan in de praktijk van alledag?” dat je een stuk nood proeft – wie ben ik dan om te zeggen: Je bent geen kind van God?”

Baan: „Van der Groe zei: Als iemand belijdt een kind van God te zijn, en zijn levenswandel is daarmee niet in tegenspraak, dan moet ik hem uit de aard der liefde voor een kind van God houden.”

Dr. C. A. van der Sluijs constateerde in 2005 dat we op dit moment bezig zijn „een dorre, dooie aarde te bedekken met bloemen uit de evangelicale hoek.”

Ds. De Boer: „Ik denk dat het waar is. Al zie ik aan de andere kant ook dat mensen zich aan het heroriënteren zijn op Calvijn, op Luther, op Reformatie en Nadere Reformatie. En die ontwikkeling juich ik toe, ook omdat we, en dat schrijven we in de brochure ook, in de gereformeerde gezindte beslist dingen zijn kwijtgeraakt. Ik denk dat als de gereformeerde gezindte bij Schrift en belijdenis was gebleven, de SRA en HeartCry niet nodig waren geweest. In die zin houdt Heart-

● In een brochure zetten de christelijke gereformeerde predikanten ds. C. P. de Boer en ds. A. Huijgen hun bezwaren tegen het gedachtegoed van Stichting HeartCry uiteen. Aanleiding tot een gesprek. Van onder naar boven: J. T. Brunt, voorzitter van de stichting; ds. C. P. de Boer, predikant te Werkendam; kand. A. C. Baan, directeur van HeartCry; achter hen ds. Huijgen.

Foto RD

Cry ons wel een spiegel voor.

Tegelijkertijd zou ik HeartCry willen oproepen: Zoek het niet in de evangelische hoek, ook niet in je uitnodigingsbeleid. Onze eigen traditie is zo rijk. Maar het lijkt erop dat jullie een andere keus gemaakt hebben.”

Brunt: „Ik zou hier willen opmerken dat de bloemen uit de evangelische wereld niet per definitie on-Bijbels zijn. Wij kunnen er soms zeker ook van leren. Daar komt bij dat het meerdere keren gebeurd is dat we een gereformeerde spreker uitnodigden die niet op die uitnodiging inging, en vervolgens werd ons eenzijdigheid verweten.”

Ds. Huijgen: „Toch moet je op punten wel een keuze maken. Nu willen jullie soms tegelijkertijd twee kanten uit: wel of geen overwinningseven, kinderdoop of volwassenadoop, de heiliging. Waar staan jullie nu zelf? Dat vraagt een keuze – hopelijk de reformatorische.”

Tot slot: komen de gereformeerde belijdenisgeschriften straks weer in de grondslag van HeartCry te staan?

Lang blijft het stil. Baan, aarzeland: „Wij willen een Bijbelgetrouwe beweging zijn die put uit de rijkdom van de reformatorische traditie.”

Vervolg

Tweewekelijkse rubriek waarin de vervolgde kerk wereldwijd centraal staat.

Het parlement van Kazachstan heeft eind november een wet aangenomen die de godsdienstvrijheid in het land ernstig inperkt. Het wetsvoorstel is nu ter goedkeuring naar de president gestuurd. Christelijke en niet-christelijke geestelijke stromingen vrezten voor de wet, die expliciet alle ongeregistreerde, religieuze activiteiten verbiedt. Christenen in Kazachstan vrezden dat met het van kracht worden van de wet de Sovjettijd (voor 1989) terugkeert, die gepaard ging met intimidatie, boetes, vervolging en gevangenschap van voorgangers. Ook toen was er sprake van een verregaande controle van religieuze stromingen.

Wat verstaan wordt onder het niet verrichten van religieuze activiteiten, is in de paragrafen van de wet nader uitgewerkt. Hieronder vallen onder meer evangelisatieactiviteiten en kinderwerk. Het is christenen zonder schriftelijke toestemming van hun geloofsgemeenschap niet toegestaan om over hun geloof te spreken. Ouders van minderjarige kinderen moeten toestemming geven voor het bezoeken van hun kinderen aan godsdienstige samenkomsten. Verder mogen kleine gemeenten geen eigen, openbaar toegankelijk gebouw bezitten en geen nieuwe leden verwelkomen. De invoer van religieuze lectuur op grotere schaal dan persoonlijk bezit, is eveneens verboden. Op herhaaldelijke overtreding van de wet kan een totaalverbod volgen voor de desbetreffende kerk of groep.

Het intrigeert ons altijd om te zien hoe, ook zonder wettelijke basis, reeds veel gemeenten te lijden hebben onder bedreiging en intimidatie en al veel rechtszaken zijn gevoerd. Een voorbeeld hiervan is de gemeente van Tajnysch (voorheen: Krasnoarmejsk). Deze bestaat uit 25 leden. Op zondag komen er ongeveer 35 mensen samen in het gebedshuis. De gemeente is in de jaren zeventig ontstaan en heeft sinds 1988 een voorganger in de persoon van Alexander Kerker. Het huidige gebedshuis werd in 1991 gekocht en sindsdien worden hier wekelijks diensten en gebedssamenkomsten gehouden.

De plaatselijke overheid doet er alles aan om de gemeente en haar leider te dwingen tot registratie. Beambten bezoeken de samenkomsten, maken video-opnamen en bedreigen de gelovigen. Tegen broeder Kerker is vorig jaar een proces gestart, wat geresulteerd heeft in een geldboete van 1000 dollar in februari dit jaar. In de onderbouwing van het besluit wordt aangegeven dat Kerker al sinds 1985 in het huidige gebedshuis diensten houdt, wat feitelijk een dubbele onwaarheid is. Ook wordt Kerker ervan beschuldigd dat hij „niet werkt omdat hij in God gelooft.” Ook dit is onjuist.

Ondertussen is, vanwege het niet kunnen betalen van de geldboete, afgelopen maanden beslag gelegd op de landbouwgrond, de twee koeien, de koelkast en de gaskachel van het gezin van de voorganger. Omdat het hier middelen betreft die verband houden met de primaire levensbehoeften van een gezin, dat overigens tien kinderen telt, is dit bij wet verboden. Het lijkt er echter op dat de wet niet de enige grond is voor optreden tegen gelovigen in Kazachstan.

Deze rubriek kwam ditmaal tot stand in samenwerking met Stichting Friedensstimme.

▣ friedensstimme.nl

● Straatbibliotheek in Kazachstan. Foto Stichting Friedensstimme

Buitenpost

Nederlandse predikantsvrouwen uit het buitenland geven hun visie op kerk en samenleving

J. M. Coster-de Jonge

Woorden en daden van Antonio

Antonio is overleden. Vorige week waren we, twee dagen na zijn plotselinge sterven, op de begrafenis. De rouwkaart en de liturgie van de uitvaartdienst staan nog op onze schoorsteen, samen met andere kaarten: huwelijks en verhuizing, geboorte en overlijden, bedankjes en felicitaties. Persoonlijke aanwezigheid, een bezoek en iemand de

hand schudden hebben verreweg de voorkeur. Voor veel bijzondere momenten in Nederland ontvingen we de afgelopen zestien jaar de aankondiging en uitnodiging tot bijwonen ervan. Antonio behoorde niet tot de sterken. Bij zijn geboorte gaf de arts zijn ouders te kennen dat zijn levensverwachting niet hoog was.

Vanwege een erfelijke hartafwijking zou hij niet ouder dan twintig jaar worden. Evenwel: hij groeide op, trouwde en kreeg een zoon. Ernstiger dan zijn hartafwijking was echter zijn overmatige alcoholgebruik, waarmee hij zijn zwakke gezondheid verder aantastte. Zijn verslaving had ook gevolgen voor zijn gezin. Vele crisismomenten werden beleefd. Toch hebben ze het samen mogen uithouden. Niet dankzij de wijsheid van zijn vrouw, want evenals Antonio komt zij uit een laag sociaal milieu. We konden er alleen Gods bewaarde hand in zien. De zoon ontvluchtte als tiener het huis, kwam terug en werd weer ontvangen.

De laatste jaren was er overigens sprake van meer harmonie in dit huwelijk. Antonio was een trouwe

man. Hij stond laag op de maatschappelijke ladder, maar had een nobel karakter en was bovenal een oprecht gelovige. Voor zijn drankverslaving werd hij meerdere keren opgenomen in een kliniek. Vaak viel hij terug. Een goede kentering zette in toen het echtpaar zich na verhuizing bij een andere evangelische kerk aansloot, waar het zich beter thuis voelde. Verder kreeg Antoniowerk als opzichter in een tuinbouwproject voor zwakbegaafden, en strakke, wekelijkse begeleiding. Hij was dankbaar voor zijn werkplek en voelde zich er op zijn plaats. Als goed christen leefde hij zijn ondergeschikten in alle eenvoud voor en gaf een Bijbels getuigenis. Deze baan, het gerespecteerde plaatsje in de gemeente dat hem gegeven werd en de vriend-

schappen met medebroeders, waren middelijkerwijs de bondgenoten in zijn strijd tegen zijn verslaving. Het uitdelen van maandelijkse voedselpakketten aan gezinnen met een marginaal inkomen, een verantwoordelijkheid van zijn kerk in samenwerking met het Rode Kruis, was een vrijwilligerstaak waarin hij ijverig was. Hiermee was hij bezig op het moment dat er een opeens einde aan zijn leven kwam. Hij was 49 jaar oud.

Wij kennen Antonio en zijn vrouw al bijna zestien jaar. Daarna zagen we hem enkele jaren niet meer totdat mijn man avondlessen ging geven in de kerk waarvan hij en zijn vrouw lid waren. Hoewel het niveau voor Antonio te hoog was, genoot hij van de gedachtewisseling en de goede sfeer. Als

hem werd gevraagd de avond te besluiten klonk er in zijn gebed dankbaarheid door en werd God gevraagd om bescherming van de leraar en zijn gezin. Ter afsluiting van het afgelopen cursusjaar hadden we een gezamenlijke maaltijd. Direct nadat de bestelde wijn op tafel kwam, beseften we dat we een belangrijke christelijke deugd niet in de praktijk hadden gebracht, namelijk die van voorzichtigheid met de zwakken. Mijn man, naast Antonio, excuseerde zich voor de nalatigheid en stelde voor de fles te laten verwijderen. „Het is niet jullie probleem, maar het mijne”, antwoordde hij. Enkele weken voor zijn overlijden reisde mijn man met hem in de trein richting Barcelona. Antonio sprak zijn dankbaarheid uit voor de

jaren die hij van God gekregen had. Gelukkig konden we naar de begrafenis. De grote zaal van het uitvaartcentrum was bijna vol. Wat een kans om aan zo veel mensen een Bijbelse boodschap te laten horen. Vele aanwezigen zullen die nooit gehoord hebben. Het deed verdriet dat de meditatie zo oppervlakkig bleef. We hopen dat Antonio's daden en zijn eigen woorden heldere indrukken mogen nalaten.

Dit is de laatste column van J. M. Coster-de Jonge. Zij woont sinds augustus 1992 in Spanje. Haar man is daar medewerker van de Spaanse Evangelische Zending en predikant in de Iglesia Reformada Española.

Reageren aan scribent? buitenpost@refdag.nl